

MARKO

TAMMI

HAUTALA

LEVÄLUHTA

MARKO
HAUTALA
LEVÄLUHTA

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ

tammi

75 VUOTTA

HELSINKI

Tekijä kiittää Taiteen edistämiskeskusta,
Etelä-Pohjanmaan kulttuurirahastoa ja
Suomen Kirjailijaliittoa tuesta.

© MARKO HAUTALA JA KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI 2018

ISBN 978-952-04-0158-0

PAINETTU EU:SSA

*Katabasis: Manalaan laskeutuminen (muin. kreik. katá,
alaspäin + bainō, mennä).*

*Fagosytoosi: Solusyöinti. Alempien eliöiden keino
ottaa ravintoa sisäänsä.*

We are a Blaze in the Northern Sky.

DARKTHRONE

HÄN ON PALANNUT

YÖVUOROSSA EI NUKUTA.

Ajatus lipui unikuvien keskelle viattomana, kuin teeskennellen kuuluvansa niiden keskelle. Martin Holma hätkähti hereille. Etusormen varassa riippunut kahvimuki putosi päiväsalin lattialle.

Martin kirosi ja katsoi ympärilleen. Hämärä osasto kuhisi unen jälkeisiä väripisteitä. Sydän hakkasi aivan kuin lapsena, kun äiti oli saanut kiinni pahanteosta. Yökkökaveria, harteikasta nuorta hoitajaa, jonka nimi ei ollut jäänyt mieleen, ei näkynyt missään.

Martin tajusi, mikä hänet oli herättänyt.

Kanslian puhelin soi.

Ääni oli ikkunalasin ja suljetun oven vaimentama, mutta öisellä osastolla se kuulosti palohälytykseltä. Martin nosti kupin lattialta ja yritti pyyhkiä kahvia kenkäänsä pohjalla, mutta ruskea neste levisi vain pahemmin.

Kaukaa osaston toisesta siivestä kuului yskähdys.

Martin ei tiennyt, kuinka kauan hän oli nukkunut. Ehkä yökkökaveri oli käynyt päiväsalissa ja nähnyt. Tuskin määräaikaisella työsopimuksella oleva nostaisi meteliä, mutta ajatus oli silti kiusallinen.

Martin muisti äkkiä unen, josta oli herännyt.

Äiti oli tuotu osastolle. Alastomana, suu vaahdossa ja täynnä vihaa. Sekava ja päälleikävä uni, niin kuin aina yövuorossa.

”Vastaanko?”

Yökkökaveri seisoj kanslian oven vieressä. Kysymys oli retorinen, sillä uudet punttisalittyypit halusivat vakinaisten hoitajien tekemän kaiken. He olivat töissä vain huilaamassa treenien välissä.

”Mä vastaan”, Martin sanoi ja nousi tuolista.

Hän taputti työtakkinsa taskuja ja haki avaimia, tunsj hetkellistä pakokauhua, kun niitä ei löytynyt. Ehkä joku potilaista oli nähnyt nukkuvan hoitajan ja käyttänyt tilaisuuden hyväkseen. Lopulta sormet löysivät avainnipun housujen taskusta.

Kanslian lukko temppuili taas. Martin toivoi, että soittaja luovuttaisi. Toisaalta, mikäli kyseessä oli päivistysvuorossa oleva ylläkäkäri Luntinen, vastaamattomasta puhelusta tulisi sanomista. Nukutaanko siellä, kun kukaan ei vastaa? Ja niin edelleen.

”Högholmin sairaala, D-osasto, Holma puhelimesa.”

Linja kohisi.

”Haloo?” Martin sanoi ja hieraisi kämmenselällä unta silmistään.

Ei vastausta. Puhelua ei kuitenkaan katkaistu.

Martin toisti sanan kaksi kertaa ja laski sitten kuulokkeen paikalleen. Ehkä linjassa oli jotakin vikaa. Ehkä Luntinen oli huhuillut puhelimeen saamatta vastausta ja mietti juuri nyt, lähteäkö tarkistamaan, mitä osastolla tapahtuu. Tai sitten kyseessä oli joku entinen potilas. Sellaisia puhelujä tuli silloin tällöin, eikä niitä ollut mukava vastaanottaa. Joillekin avohoito tarkoitti unettomia öitä, pistorasioista kuuluvaa supatusta ja Supon tai CIA:n agenttien asettamia mikrosiruja ihon alla.

Martin veti käsienspesualtaan yläpuolelta muutaman paperipyyhkeen ja meni takaisin osaston puolelle. Oikean kengän pohja oli tahmea ja narskui joka askeleella. Martin kumartui, antoi kahvin imeytyä paperiin ja pyyhki lattiaa, kunnes se oli kuiva. Hän vei kylmänkosteat pyyhkeet kanslian roskikseen ja teki kierroksen osaston ykkössiivessä. Potilashuoneiden ovi-ikkunoista näkyi nukkuvia hahmoja. Sängyn reunojen yli riippuvia jalkoja, avonaisia suita.

Kun Martin palasi päiväsaliiin, puhelin soi uudestaan.

Yökkökaverin yskähdys kuului kakkossiivestä, kuin koira olisi reagoinut ärsykkeeseen. Yskähdys tarkoitti: kuulen puhelimen, mutta toivon, ettei minun tarvitse rasittaa treenistä palautumassa olevia reisilihaksiani.

Martin harppoi kansliaan ripein askelin. Mikäli kyseessä todellakin oli Luntinen, keskustelu olisi miellyttävämpää hoitaa puhelimitse kuin kasvokkain.

”Högholmin sairaala, D-osasto, Holma puhelimesta.”

Linjan kohina oli erilainen. Siinä oli rytmi, hengityksen rytmi.

”Haluan välittää viestin...”

Lause jäi oudolla tavalla ilmaan. Martinin mieleen tuli jokin alkukantainen mekaaninen laite, josta loppui puhti kesken kaiken. Ääni oli persoonaton, ilmeeton, sukupuoleton.

Hän oli sanomaisillaan, että puhelu oli tullut väärään numeroon. Ehkä hän oli puhunut vastatessaan liian nopeasti eikä soittaja ollut kuullut, että kyseessä oli sairaala. Sitten ääni jatkoi.

”Haluan välittää viestin Lari Vallille.”

Nyt se kuulosti naiselta, vanhalta naiselta. Martin hieraisi kasvojaan ja katsoi kanslian ikkunasta osastolle.

Lari Valli. Toinen huone oikealla ykkössiivessä. Martinin omapotilas.

”Neuvon ottamaan yhteyttä virka-aikana sairaalan hallintoon”, hän sanoi ja tajusi kuulostavansa tarpeettoman tylyltä.

Luultavasti kyseessä oli potilaan vanha sukulainen, joka ei saanut unta ja poti ehkä syyllisyyttä siitä, ettei ollut kyennyt aikanaan auttamaan nuorta, henkisesti sairasta ihmistä. Sellaista tapahtui. Ääni ei kuulostanut humalaiselta tai muutenkaan tokkuraiselta ja nainen oli selvästi tietoinen, millä osastolla Valli oli. Potilaista ei kuitenkaan tullut kertoa mitään satunnaisille soittajille.

Linja kohisi hetken. Sitten puhelu katkesi. Martin laski luurin ja toivoi, että viesti oli mennyt perille.

”Kuka siellä soitteli?”

Yökkökaveri oli ilmestynyt kanslian ovelle. Martin tajusi rikkoneensa turvaohjeita. Hän oli jättänyt oven auki ja seissyt puhelun aikana selin osastoon päin. Ehkä punttisalityyppi oli hiippaillut hänen taakseen vain osoittaakseen, että virhe oli huomattu.

”Joku kyselee yhtä potilasta”, Martin sanoi.

”Ketä?”

”Vallia. Sitä suosukeltajaa.”

Nyökkäys. Leuat jauhoivat purukumia. Yövuoron alussa mies oli kertonut, että purukumi auttoi pysymään hereillä. Katse siirtyi pois Martinista ja kohdistui johonkin hänen vieressään. Yksi märeistä paperipyhkeistä roikkui roskiksen reunan yli. Siitä tippui haaleanruskeita pisaroita lattialle. Martin kumartui ja työnsi paperin roskiksen pohjalle.

”Sekoilin kahvikupin kanssa”, hän sanoi ja pyyhki lattian.

”Sitä sattuu.”

Kun puhelin soi kolmannen kerran, Martin heitti Tekniikan maailman päiväsalin pöydälle ja valmistautui tekemään soit-tajalle selväksi, että seuraava askel olisi ilmoitus poliisille. Se ei ollut protokollan mukaista mutta yleensä tehosi.

”Högholmin sairaala, D-osasto, Holma puhelimessa.”

Hän asetti luurin leuan ja olkapään väliin ja veti kanslian oven kiinni.

”Haluan välittää viestin Lari Vallille.”

Ääni kutitti tärykalvoa. Martin siirsi kuulokkeen kauem-mas. Sanat olivat täsmälleen samat kuin edellisellä kerralla, mutta ääni oli erilainen. Nuorempi.

”Minkähänlainen viesti?” Martin kysyi vain kuullakseen äänen uudelleen.

”Kerro Lari Vallille...”

Nuoren naisen ääni. Siitä ei ollut epäilystäkään.

”...että Aino on palannut.”

Selvä avohoitotapaus, Martin arvioi. Soittelee keskellä yötä ja muuttaa ääntään.

Potilaan sisko oli vieraillut sairaalassa edellisenä päivänä, mutta nimi ei ollut Aino. Täysin selväjärkinen ihminen, joka tuskin myöskään soittelisi veljensä perään keskellä yötä. Martin kävi mielessään läpi osaston entisiä potilaita. Oliko joku avohoitoon päässyt erityisen läheinen Vallin kanssa? Yhtäkään ei tullut mieleen.

”Oletko ollut täällä hoidossa?” Martin kysyi.

”En.”

Vastausta edelsi tauko. Se olisi voinut johtua siitä, että soittaja halusi peitellä totuutta, mutta Martinista tuntui, että kyseessä oli pikemminkin kysymyksen aiheuttama hämmen-nys.

”Okei”, hän sanoi. ”Oletko lääkityksellä?”

”En.”

”Oletko avohoidossa?”

”En.”

Sama omituinen tauko ennen jokaista vastausta.

”Kuule”, Martin sanoi. ”En pysty auttamaan. Mikäli kyseessä on hätätilanne, neuvon menemään päivystykseen. Jos kerrot, missä olet, niin annan lähimmän –”

Puhelu katkesi. Martin jäi kuuntelemaan linjan monotonia tuuttausta.

Aamuyhden jälkeen yökkökaveri ilmoitti keittävänsä tauko-huoneessa kahvia ja kutsui Martinin seuraksi. Sääntöjen mukaan heidän olisi täytynyt pitää tauot vuorotellen. Ehkä mies halusi osoittaa, ettei ollut mikään nipottaja. Hyvä niin.

He jättivät oven auki osastolle ja kävivät keskustelun siitä, miten soittajan kanssa tulisi menetellä. Martin tiesi, ettei olisi pitänyt liioitella puheluiden merkitystä, muttei voinut vastustaa kiusausta. Hän kertoi vastaavan tapauksen 80-luvulta aivan kuin olisi ollut itse paikalla, vaikka oli tullut sairaalaan vasta 90-luvun puolivälissä.

Osastolle oli tullut puhelu ja toinen yököistä oli aikansa kuluksi rupertellut soittajan kanssa pitkään. Aamuyöstä sairaalan pihaan oli kurvannut kaksi mersullista romaneja ja alaoven lasia oli alettu hakata moukareilla säpäleiksi. Ilman metalliverkkovahvistusta se olisi ollut rikki hetkessä.

Yököt olivat tehneet hälytyksen, ja toinen oli soittanut poliisit paikalle. Ennen ensimmäisen partion saapumista he olivat joutuneet pahaan käsirysyyn romaniporukan kanssa. Toiselle oli tullut yhdeksän tikin haava kämmenselkään, toiselta oli katkennut etuhammas. Jälkeenpäin oli käynyt ilmi, että puheluita oli tullut ympäri sairaalaa ja että niiden tarkoitus oli ollut kalastella tietoja. Puhelimessa rupertellut

yökkö oli sivulauseessa paljastanut, että heidän osastollaan oli mielentilatutkimuksessa romanisuvun vesa, joka oli tap-
panut vaimonsa. Mies oli istunut huoneessaan ulkovaatteissa
ja laukku pakattuna, ilmeisen tietoisena, että häntä tul-taisiin
hakemaan.

Tarina aiheutti punttitalityypissä uhonpuuskan. Hän ker-
toi erinäisistä kahinoista, joihin oli joutunut työskennelles-
sään lähiöbaarin portsarina.

”Jos on tosi paha tilanne, pitää murtaa nenä”, hän sanoi.
”Mä olen treenannut otsalla lyömistä. Kun nenä murtuu,
kovimmallakin jätkällä tulee vedet silmiin ja silloin se on
puolisokea.”

Tuntia myöhemmin Martin huomasi, että mies kiersi
kakkossiiven käytävää edestakaisin ja kurkisteli potilashuo-
neisiin kuin etsien tappeluseuraa. Martin hymyili ja palasi
omaan siipeensä.

Sitten puhelin soi.

”Mä hoidan”, yökkökaveri ilmoitti ja harppoi puolijuok-
sua kanslian ovelle.

Martin katsoi päiväsalista, kun mies seiso i luuri korvallaan
kanslian pöydän vieressä. Ikkuna esti kuulemasta sanoja,
mutta asento oli jämäkkä, hartiat takana ja oikea käsi jännit-
tyneenä lantion vieressä kuin valmiina vetämään revolverin
kotelosta.

Ilme muuttui vähitellen. Kulmat kurtistuivat. Suu ei enää
käynyt. Oikea käsi alkoi suoristua ja sormet rentoutuivat,
jännittyivät sitten taas.

Pian mies katsoi puhelimen luuria ja laski sen hitaasti
paikalleen.

”Tyyppi on psykoosissa”, hän sanoi tullessaan päiväsaliiin.
”Täysin sekavaa juttua.”

Uho oli kadonnut äänestä.

”Saitko selville, mistä se soittaa?” Martin kysyi.

Mies pudisti päätään.

”Se pitäisi saada ohjattua päivystykseen.”

”Joo, mutta minkäs teet. Se sanoi, että...”

Yökkökaveri katsoi Martinia kuin anellen häneltä apua.

”Täysin sekavaa juttua”, mies tyytyi sitten toteamaan.

Kasvoilla oli iloton, epävarma hymy. Otsalyönneistä ei ollut nyt apua.

”Anna mä vastaan, jos se soittaa vielä”, Martin sanoi.

”Okei.”

Mies selvitteli kurkkuaan kävellessään takaisin kakkosiipeen. Hän nyki hihjoaan ja helmojaan kuin varmistaakseen, että oli edelleen hoitajan takissa.

Martin meni ykkössiipeen ja katsoi Vallin huoneen ikkunasta. Sängyllä lojuvasta muodosta ei erottanut ihmistä. Yhtä hyvin se olisi voinut olla sattumanvaraiseksi kasaksi möyhitty peitto. Hän avasi oven ja kuunteli, kunnes oli varma, että kuuli unisen hengityksen. Valli oli ollut levoton viime aikoina, joten Luntinen oli nostanut lääkitystä. Ennen sitä mies oli mölissyt ja huutanut unissaan, mikä oli valvottanut naapurihuoneiden potilaita. Kerran Martin oli aikansa kuluksi seurannut ovi-ikkunasta Vallin kieriskelyä sängyssä. Koko ruumis oli kouristellut ja kädet kauhoneet ilmaa hitain, vaivalloisin liikkein, aivan kuin mies olisi sukeltanut sakeassa liejussa tai ahtaassa luolastossa.

Nyt Valli makasi selällään ja liikkumatta. Kaikki oli päällisin puolin kunnossa, mutta Martin ei sulkenut ovea.

”Nukutko sä?” Martin kysyi.

Hiljaisuus. Uninen hengitys.

”Aino on palannut”, hän huomasi sanovansa, ikään kuin velvollisuudentunnosta tuntematonta soittajaa kohtaan.

Vallin hengitys muuttui aavistuksen verran ja palasi sitten tasaiseen rytmiinsä.

Martin tuijotti sängyllä lojuvaa muotoa. Jokin yksityiskohta häiritsi häntä. Unenpuutteen turruttamat aistit yrittivät kertoa jotakin.

Puhelimen hälytys sai Martinin säpsähtämään, vaikka ääni kuului kaukaa. Hän päästi oven sulkeutumaan. Kun se lokahti kiinni, Martinin kasvoille tuulahti huoneen ummehdunutta hajua. Se oli sekoitus unista hengitystä ja hien katkua, mutta mukana oli jotakin muutakin. Se toi mieleen sairaalan kävelypihan grillikatoksen. Noen haju. Hiiltyneen puun haju.

Yökkökaverin yskähdys kuului kakkossiivestä.

Martin pakotti itsensä liikkeelle.

Noen haju viipyi sieraimissa, kun hän harppoi päiväsalin läpi kohti kansliaa.

”Högholmin sairaala, D-osasto, Holma puhelimessa.”

Tasaista kohinaa. Ei hengitystä, ei puhetta. Mutta sen takaa kuului jotakin.

Martin painoi kuuloketta korvaansa vasten.

Aivan kuin joku olisi karjahdellut veden alla. Martin ajatteli Vallin vaivalloisia liikkeitä. Tärisevien käsivarsien ponnistusta, kun ne kauhoivat näkymätöntä liejua tai tunnustelivat loputtoman luolaston seinämiä.

Martin katsoi puhelimen näyttöä. Numero oli eri kuin viime kerralla. Ehkä puhelulla ei ollut mitään tekemistä edellisten kanssa. Unenpuute sai yhdistelemään neutraaleja asioita ja näkemään salattuja merkityksiä kaikkialla. Osaston jokaisessa potilashuoneessa nukkui elävä esimerkki siitä, mihin ihmismieli kykeni.

Martin katsoi roskakorin vieressä olevaa lähes näkymätöntä kahvitahraa ja keskittyi kuuntelemaan kohinan seasta

kuuluvaa ääntä tarkemmin. Tukahtunutta puhetta se oli. Aivan kuin joku olisi yrittänyt sanoa jotakin suulle painetun käden läpi. Martin yritti kuvitella tilanteen, muttei kyennyt.

Puhelu katkesi.

Puoli kahden aikoihin ykkössiivistä alkoi kuulua huutoa. Se leikkasi osaston hiljaisuutta kuin palohälytys ja sai Martinin pudottamaan puhelimensa päiväsalin lattialle. Kumartuessaan poimimaan sitä hän luiskahti tuolilta ja menetti tasapainonsa. Häntäluuta vihlaasi. Adrenaliinipuuska kirkasti unen rajalle lipuneet ajatukset. Martin vilkaisi kakkossiiven suuntaan, mutta yökkökaveria ei näkynyt. Hän ponnisti jaloilleen ja lähti harppomaan kohti ykkössiipeä.

Huuto oli loppunut, mutta oli selvää, mistä huoneesta se oli kuulunut.

Hän avasi Vallin huoneen oven ja laittoi valot päälle.

Mies istui sängyllä alastomana ja teki jotakin vasemmalle kädelleen. Nykivä liike näytti hälyttävän määrätietoiselta.

”Lari?” Martin sanoi ja meni lähemmäs.

Ensimmäinen johtopäätös oli aina, että potilas oli vahingoittamassa itseään. Martin oli kerran ollut päivävuorossa, kun lapsensa taposta tutkittavana ollut mies oli viiltänyt rannevaltimon auki teroitetulla hammasharjalla. Mielikuvat verestä ja hepatiittitartunnan pelosta vilisivät mielessä. Martin valmistautui huutamaan yökkökaverinsa paikalle. Sitten hän tajusi, ettei petivaatteissa eikä lattialla näkynyt verta. Vallin vasemmassa kädessä oli kuitenkin jokin pielessä.

”Mitä sä teet?” Martin kysyi.

Liike ei pysähtynyt, ei edes hidastunut. Oikea käsi teki nopeita pyöriä pistoja vasemman kämmenselän päällä. Noen haju oli nyt voimakkaampi. Vasen käsivarsi oli täynnä

mustia täpliä. Pieniä, symmetrisiä pistekuvioita harmaankalpeassa ihosta. Kuin kuvioita värihallisessa kärpässiessä.

Oikean käden sormien välissä oli hiiltynyt puunpalanen. Sen kärki nakutti ihoa mekaanisen täsmällisesti.

Martin kumartui lähemmäs ja haki Vallin katsetta.

Miehen silmät olivat melkein kiinni. Pupillit nykivät pienin nopein liikkein, katosivat luomien alle ja ilmestyivät taas näkyviin. Se sai Martinin ajattelemaan vanhaa matriisitulostinta. Tai hyönteisen konemaista toimeliaisuutta. Lehden vimmaista värinää tuulessa. Jotakin sellaista, johon ei ollut syytä puuttua. Käsivarren mustat pisteet olivat kuin alkukantainen varoitus. Älä koske.

”Lari”, Martin yritti taas.

Ei vaikutusta.

Martin katsoi olkansa yli ja toivoi näkevänsä yökkökaverin takanaan. Joko tämä ei ollut kuullut huutoa tai sitten paikalle saapuminen oli liian suuri ponnistus.

Martin pakotti ajatukset järjestykseen, nimesi mielessään tilanteen osatekijöitä, jotka pyrkivät hajoamaan tunneperäiseksi kaaokseksi. Hän oli hoitaja. Sängyllä istui skitsofreenikko, joka oli tuonut kävelypihan grillikatoksesta hiiltyneen oksanpätkän osastolle. Ei mitään vakavaa, mutta vastoin sääntöjä silti. Kun aamuvuorolaiset tulisivat paikalle, hänen olisi raportoitava tästä, kerrottava mitä tapahtui ja miten hän tilanteen ratkaisi.

Martin tarttui Vallin ranteeseen oikealla kädellään ja asetti vasemman miehen olkapäälle. Jos ele aiheuttaisi väkivaltaisen reaktion, hän kietois käsivartensa kaulan ympäri ja painaisi potilaan sänkyä vasten.

Valli jähmettyi, mutta silmien nykivä liike jatkui. Sitten mies huokaisi aivan kuin olisi pidättänyt hengitystään siihen saakka. Hartiat lysähtivät.

Martin otti puupalasen sormien välistä. Se oli palanut vain osittain. Terävässä kärjessä oli tarpeeksi hiiltynyttä pintaa, jotta palasta saattoi käyttää kynänä. Valli oli luultavasti valikoinut sen tarkoitukseen sopivaksi. Musta osa kiilsi nesteestä, ehkä syljestä.

”Käydäänpä pesemässä tuo käsi”, Martin sanoi ja laittoi puukappaleen taskuunsa. Se sotkisi työtakin, mutta liinavaatevarastosta saisi uuden.

Valli liikahti. Hoitajien ohjeiden totteleminen oli hermoradoissa. Sitten hän kuitenkin nosti jalkansa sänkyyn ja kääntyi kyljelleen. Kuorsaus alkoi melkein heti.

Martin katsoi nukkuvaa miestä ja punnitsi vaihtoehtoja. Lakanat olisivat aamulla nokiset, mutta siitä tuskin tulisi sanomista. Valli saisi itse viedä ne pesuun.

Martin sammutti valot ja lähti huoneesta. Hän tarkasti vielä ovi-ikkunasta, että Valli nukkui, ja meni sitten kansliaan. Hän otti käsipyyhkeen ja asetti puupalasen sen päälle. Olisiko potilas voinut käyttää sitä itsensä vahingoittamiseen? Tuskin. Hän laski käsipyyhkeen pöydälle, pesi noen sormistaan ja lähti kohti liinavaatevarastoa.

Vaihdettauan puhtaana takin Martin pysähtyi ja katsoi kakkossiiven suuntaan. Jos hän olisi muistanut yökkökaaverinsa nimen, hän olisi voinut kutsua tätä. Martin käveli kakkossiiven pieneen televisiohuoneeseen ja näki miehen nukkumassa tuolissa. Pää riippui ja sormet melkein koskettivat lattiaa. Martin kaivoi puhelimen taskustaan ja otti nukkuvasta miehestä valokuvan. Kaiken varalta.

Sitten hän palasi päiväsalin ja tuijotti kelloa, kunnes silmät alkoivat painua kiinni.

Äiti sai kulkea osastolla vapaasti. Hän käveli alastomana ympäriinsä, kertoi Martinista häpeällisiä asioita ja arvosteli jokaista poikansa sanaa ja tekoa.

Välillä äiti oli joku toinen. Outo vanha nainen, joka taker-tui vaatteisiin ja yritti purra. Kun hänet työnsi pois, silmät pyörähtelivät omituisesti. Ne olivat välillä pelkkää kellertä-vänvalkoista, välillä pupilleja oli kolme. Ylilääkäri Luntinen sanoi, että se johtui uudesta lääkkeestä.

Päiväsalin päätyseinä oli katosta lattiaan täynnä mustia homeläiskäitä. Harteikas mieshoitaja, jonka nimeä Martin ei muistanut, hakkasi seinää otsallaan. Hän vaihtoi iskujen välissä paikkaa, aivan kuin homeläiskät olisivat olleet liikku-via hyönteisiä.

Miehelle olisi pitänyt kertoa, että home johtui siitä, että sairaala oli öisin veden alla. Siksi ikkunoiden alareunaan oli kasaantunut mutaa. Siksi kelmeinä hohtavien ulkovalojen ohi lipui suuria varjoja. Siksi kukaan ulkopuolinen ei voisi tulla avuksi, jos jotakin tapahtuisi. Ulkona oli pelkkää pimeää ja olentoja, joiden tarkoitusperiä saattoi vain arvailla.

Osaston hälytys meni päälle. Korvia särkevä ääni sai valot välkähtelemään. Niiden katkonaisessa hehkussa äiti tuli koko ajan lähemmäs, käytti hyväkseen sokeita hetkiä, joiden aikana sisällä oli yhtä pimeää kuin ulkona.

Martin tajusi, että puhelin oli soinut pitkään. Ääni oli tunkeutunut unikuvien keskelle aivan kuin olisi kuulunut joukkoon.

Martin nojasi eteenpäin tuolissa ja hieroi kasvojaan. Kello oli kymmentä yli kaksi. Hän nousi ja venytti nopeasti jäse-niään. Kanslian ovella hän vilkaisi kakkossiipeen. Siellä näkyi kuvaruudun välkettä. Oli vaikea sanoa, oliko televisio ollut päällä, kun hän oli nähnyt yökkökaverinsa nukkumassa.

”Högholmin sairaala, D-osasto, Holma puhelimessa.”

Kuka tahansa olisi kuullut äänestä, että hän oli juuri herännyt.

Kohina kuulosti ilkkuvalta, arvoitukselliselta. Tahalliselta piruilulta.

”Kuule”, Martin sanoi odottamatta, että soittaja puhuisi, ”tämä häiritsee osaston potilaita. Sun numero näkyy tässä näytöllä. Seuraavasta soitosta lähtee ilmoitus poliisille.”

Kohinan seasta kuului tukahtunutta puhetta. Martin ajatteli hädässä olevaa ihmistä, suukapulaa, kättä suun edessä. Se sai hänet nielemään ärtymyksensä ja jatkamaan hillitymmin:

”Ole yhteydessä lähimpään päivystävään psykiatriseen sairaalaan tai odota aamuun, jolloin pääset terveyseskuk-”

”Kaikki on nyt paikalla.”

Ääni särähti korvaan niin läheltä, että se sai säpsähtämään. Martin nykäisi kuulokkeen kauemmas. Hän oli odottanut, että tukahtunut ääni puhuisi. Ei tämä, joka tunkeutui korvakäytävään kuin hyönteisparvi. Tärykalvon kutina levisi sisäelimiin ja sai Martinin värähtämään. Se herätti nopeita jälkikuvia unesta.

Ilmaa kauhovat kädet. Öisen potilashuoneen hämärässä. Martin ei ollut vielä täysin hereillä. Hän sulki silmät ja hieroi niitä sormillaan. Luomien takana leviävät pienet värimyrskyt saivat ajattelemaan ympäri pyörähtäneitä silmämunia, jotka katsoivat kolmella pupillilla sisäänpäin. Hän nykäisi sormet pois ja odotti, että näkökenttä tarkentui.

”Katkaisen puhelun nyt”, Martin sanoi. ”Seuraavalla kerralla ilmoitan poliisille.”

”Aino on palannut”, soittaja jatkoi. ”Meeri on palannut.”

Ääni oli muuttunut taas sukupuolettomaksi. Se olisi voinut olla pelkkää ilmavirtaa, tuulta.

”Kerro se Lari Vallille.”

LEVÄLUHTA ON IHOLLE TULEVA KERTOMUS SUOHAUDASTA, BLACK METALISTA, SUKUPOLVILTA TOISELLE SIIRTYVÄSTÄ AHDISTUKSESTA JA PIMEYDESTÄ, JOKA ASUU SISÄLLÄMME.

Meeri palaa lapsuudenkotiinsa vuosien jälkeen. Keskellä puimattomia peltoja seisova talo on pysynyt entisellään, mutta kaikki sen sisällä on muuttunut: isä on kuollut hämärissä olosuhteissa, äidistä on tullut puhumaton hauras vanhus ja veli on suljettu psykiatriseen hoitolaitokseen.

Lisäksi on jotain muutakin: talon uumenista löytyvä outo esine, joka ei jätä Meeriä rauhaan – sekä Leväluhta, pellon toisella puolella siintävä soinen lähde, johon on aikoinaan upotettu kymmeniä ruumiita ja joka yhä vetää ihmisiä oudolla tavalla puoleensa.

”Se on saalistaja. Se syö sienten rihmastoja, itiöitä, bakteereita, leviä ja muita pieniä elollisia hiukkasia. Se kykenee jakaantumaan moneksi. Se on yksi olento ja silti monta, kuin verkkainen piraijaparvi tai susilauma. Se piirittää saaliinsa.

Se sulkee sen sisälleen. Imee hitaasti kuiviin.”

